

1730

פרוטוקול מס' 115/ב

מיטיבת ועדת הכספים טיוטא, * בסיוון
תשי"ז - 9.6.57, בשעה 17.30

=====

בכור: חברי הוועדה:

- י. גורלי - היו"ר
- א. בהיר
- י. בדר
- ש. דיין
- י. אפרתי
- י. שופמן
- י. ספיר
- י. קרגמן
- י. בן-אהרן

סוזטנים:

- מר ס. בדר - מנהל כללי של משרד הפיתוח
- מר עקביה - מטעם משרד הפיתוח
- מר פלד
- מר רוגובר
- מר שפירא
- מר ליבשיץ
- מר פרידלנדר
- ד"ר כץ

מר בזק - מזכיר ועדת הכספים

גב' ליברמן -

סדר-היום: פגיסת הוועדה עם הנהלת חברת החשמל

היו"ר י. גורלי: אני פותח את הישיבה.

בסקירה בכתב שקיבלנו ישנה תוכנית אספקת החשמל לטווח של 4 שנים ושם נאמר שבשנת 1961 נגיע לצריכה של 600 אלף קו"ט. אולם התוכנית מדברת על 536 אלף קו"ט, ז.א. אז יחסרו עוד כ-70 אלף קו"ט. הענין אומר דרשני וסתעוררת השאלה האם בארבע השנים הבאות לא נמצא במחסור גדול, גם אם התוכנית תבוצע לפי מחשבה תחילה - זאת לא נאמר בסקר.

נאמר עוד שתוך ארבע שנים אלה יחולו שינויים יסודיים בחלוקת השימוש בחשמל. בר בזמן שהצרכנות בשנת 1956 היתה מחולקת: תעשייה - 30%, שאיבת מים - 30%, שימוש ביתי, מסחרי וכו' - 40%, הרי החלוקה המוערת בשנת 1961 תהיה: תעשייה - 50%, שאיבת מים - 20%, שימוש ביתי, מסחרי וכו' - 28%. שינוי זה בחלוקת הצריכה בוודאי ישפיע על הכנסות החברה. אם נרצה אז לכלכל סדיניות של הרוזלת מחירי החשמל, או לפחות לשמור על יציבותם לגבי התעשייה והחקלאות, כדי לכסות את החסר נצטרך להטיל את המעמסה הנוספת על השימוש הביתי, מסחרי וכו', והמחירים של צריכת חשמל לטטרות אלה יהיו גבוהים. אולם בידוי הצרכן כמה אפשרויות בכדי להטנע משימוש בכוח חשמל: הוא יכול לקטץ, להסיר בנפס או בגאז. השאלה היא, מהי התוכנית של חברת החשמל כדי לאזן את התקציב הרגיל?

שאלה שלישית: כיצד תשתקף בתקציבה של החברה פתיחת תעלת סואץ? כידוע בתהווה בינתיים גרעון כתוצאה טעליית מחיר הדלק וטההגבלות בצריכת החשמל, וטמענו שרוצים לכסות את הגרעון הזה, לפחות בחלקו, על-ידי קיטורים במינהל, העלאת מחירים ועוד. האם תוכנית כיסוי הגרעון מתבשלת?

יש לי שאלה אחת שאני מציב אותה בעיקר כדי לצאת ידי חובה, מפני שלאחר הריפורטה בחברת החשמל טרם עברה תקופת זמן מספיקה בכדי שאפשר יהיה לקבל תשובה לשאלה זו, שהיא טאד טעניבת את הציבור: כיצד ריפורטה זו מתבצעת וטשפיעה על עיני החברה? אני מדגיש ואומר שמאחר שעברו רק כמה חדשים מאז כוצעה הריפורטה הצגתי את השאלה מבלי לראות לקבל תשובה. אסתפק אם יאמרו לי שהתקופה של 3 חדשים אינה מספיקה בכדי שאפשר יהיה לתת תשובה.

ס. קלטר:

לפי הדו"ח יש לכם תוכנית לטווח ארוך ותוכנית לטווח קצר. בשנת 1958/57 אתם זקוקים ל-57 מיליון ל"י ואילו לתוכנית הגדולה של 4 שנים - ל-170 מיליון ל"י. אין אתם מזכירים כיצד אתם חושבים להשיג את הסכומים האלה. אתם מזכירים שבקרנות של החברה יש 30-40 מיליון ל"י אבל אינכם כותבים כיצד אתם חושבים להשיג את יתר הסכום. האם אתם חושבים שהסדינה תוכל לתת לכם השנה 57 מיליון ל"י ואחר-כך להשלים את הסכום עד 170 מיליון ל"י?

י. אפרתי:

צויין שמחיר החשמל יעלה בגלל החלוקה החדשה של סוגי הצריכה. אני רוצה לדעת באיזו צורה תשפיע הוצאת ביירות ערך עם ריבית של 6% שמוציאה חברת החשמל?

שאלה שניה: איזה אחוז מהרוה שכר העבודה בכלל ההוצאות היום ואיזה יהווה בשנת 1960?

שאלה שלישית: האם אתם מבדילים בין השקעות לצורך הבטחון לבין השקעות רגילות? מי טסלם את ההוצאות לבטחון - המשק או הבטחון?

שאלה רביעית: האם אתם מתכוונים שימוט בחשטל להשקעה בלילה ובאיזו סידה זה יכול להשפיע על הוזלת מחיר החשמל?

א. בהיר:

האם אתם יכולים להביא בפנינו הערכה לסיכום שנת 1956 וכיצד יראה הטאון לשנת 1957?

סה תהיה האסורטיזציה בשנת 1956 על חשבון ההשקעות?

בזמנו כשזונו התעריפים הובאו שני טעמים לכך: שינוי תעריפים כללי והתיקרות הדלק. אז נאמר שהחברה טעבדת תוכנית-תעריפים חדשה שתהיה טותאסת לטשק החשמל בארץ. האם יש בידכם כבר תוכנית כזאת וטה הם קוריה הכלליים?

בזמנו נאמר טעה הפעלת הטורבינות החדשות, שהן יותר חטכוניות, תקטנה ההוצאות של החברה. לפי הטספרים הטופיעים בטקירה מרד האכנסה טקוט ש ב-5 פרוטות עד שנת 1961 בגלל השינוי בחלוקת סוגי הצריכה. האם יש להניח שתקטנה גם ההוצאות, לאחר הפעלת היחידות החדשות והגדלת כמות החשמל? כטו-כן: האם יש טקום ליטול בעבודה לטען הקטנת ההוצאות השוטפות והאם אפשר להניח שלעתיד אפשר יהיה לאזן את את מאזן החברה מבלי להטלות את המחירים ואמילו אחרי הורדתה?

אני מבין שעם כניסת ההנהלה החדשה לתפקידה
היה עליה ללטור הרבה דברים. הייתי רוצה לדעת באיזו צורה חלקה ההנהלה
את עבודתה בין חבריה. האם הוכנסו שינויים באדמיניסטרציה והאם אפשר
לראות בעתיד אפשרויות של הקטנת ההוצאות - שדובר עליה - במסגרת של סיליון
לירות?

השנה אתם זקוקים ל-57 סיליון ל"י ואילו
בתקציב הסדינה הוכנס רק סכום של 10 סיליון ל"י. מה הם הסכומים שתוכלו
להשקיע מתוך הקרנות הפנימיים? מה הם הדרכים הנראים לכם לגייס אמצעים
בארץ ובחו"ל לביצוע התוכנית לשנת 1957/58? האם נראית גם אפשרות של
גיוס אמצעים להשקעות במסגרת התוכנית לארבע השנים הבאות - נוסף לסכומים
שיוכל תקציב הסדינה להעמיד למטרה זו - על-ידי הוצאת אגרות-חוב ועל-ידי
גיוס הון במטבע חוץ בחוץ לארץ?

ש. דיין:

שמעתי שהתחנות הנמצאות במרכז הארץ צריכות
לשלוח חשטל לטרוחקים אבל לא הזכרתם את הנגב
ואילת. האם לא היה מוטב לפזר את התחנות בטקוטות שונים, ובייחוד
בטקוט טדברי ולא טאוכלס? בזמן של טלחטה יפציצו ראשית כל את הערים
הגדולות ודוטני שמבחינה בטחונית מוטב היה להקים את התחנות בטקוטות
טדבריים ושוטטים. כמו-כן נדמה לי שהתחנות בולטות ואינן מוטטות; כל
אדם רואה שזו תחנה לייצור חשטל.

אשר לקביעת טחירי החשטל הייתי רוצה לקבל
פרטים על קביעת טחיר החשטל לשאיבת טים: האם הוא שווה למחיר החשטל
לתעשייה ואם לא - מה היחס? אם אתם מטפקים חשטל למקוטות טרוחקים ומכניסים
את ההוצאות הגלה לקלולציה הכללית לדעתי זה לא נכון אלא צריך להבדיל.
אנחנו בוניח יטובים טרוחקים טטעטי בטחון והחקלאי שטואב טים לא צריך
לשאת בהוצאות בטחוניות גלה. אני שואל: האם אתם טבדילים בין הוצאות
לצרכי בטחון והוצאות רגילות?

האם אי-אפשר לחלק את הפחת למטפר גדול יותר
של שנים בכדי לא להטיל את העוטס על צרכי השעה? הדבר היה מוצדק אם
המכונות תחזקנה טעמד יותר שנים.

האם אפשר לא להטיל את הוצאות הבטחון
על הצרכנים של היום? השאלה טמבקטת כי החברה טבטיחה דיבי נדה
צטודה לדולר ועם זאת אתם מדברים על הפסד. הדבר האחד אינו טמיישב עם
השני. אתם דורשים מהציבור להשקיע כסף אבל יחד עם זאת אתם טודים בהפסד
יתכן שהוצאות הבטחון צריך לכסות טטקורות אחרים, אז לא יהיה הפסד ואז
תוכלו למשוך כסף מהציבור. שאלתי היא אם עטדתם על כך ומה היא תשובת
המטשלה. לי נראה שהיה מוצדק לראות הוצאות טטויטות בהוצאות בטחון
ולא להטיל אותן על הצרכן של היום.

בזמן הפעולות הטלחטיות שמעתי טאחד
המנדטים שיתכן ולא יהיו טים בבטרות והוצע להעמיד
גנרטורים על-יד הפרדסים. הייתי רוצה לדעת האם דעה זו נכונה ודרישה
זו מוצדקת?

כמה פועלים עובדים בחברת החשטל ומהי
רמת חייהם. יש דעה באיבור לעובדי חברת החשטל חיים ברמת חיים יותר
גבוה מאשר יתר הפועלים בארץ.

י. שופמן:

לפני מטפר שבועות ביקרנו בטפעלי הפיתוח
בנגב וראינו שכל מפעל בנה לעצמו תחנת כוח.
האם זה בעשה בשיתוף פעולה עם חברת החשטל? אתם מתאוננים שהחשטל עולה
לכם ביוקר ואילו אצלם אטפקה עצמית זו היא אחת הטיבות לגרעון. האם
אי-אפשר למצוא הסדר מרכזי בשביל כל המפעלים? התחנות שהם בנו האם
אפשר יהיה להכלילן לרשת הכללית?

י. ספיר:

לפי הטספרים בסקירתכם יוצא שבקיץ 1957 נגיע לטיא של 280-290 אלף קו"ט. כיום יש ברשותנו 270 אלף קו"ט, ז.א. עד ספטמבר, אוקטובר עלולה להיות תקופה מסויימת של קטיים. השאלה הראשונה היא: כמה יתבטאו קטיים אלה?

נאמר עוד בסקירה שבשנת 1958 תעלה הצריכה בכמה עשרות אלפי קו"ט. מצד שני עד קיץ 1958 שתי היחידות בסוקרר תצטרכנה להיות גטורות, ז.א. יתווספו עוד 100 אלף קו"ט. זה אומר שבקיץ 1958 יהיה מספיק חשמל. הבעיה יכולה להתעורר בשנת 1959.

אתם כותבים שהנכם זקוקים ל-57 מיליון ל"י; היה כדאי לשמוע איזה כספים יש לכם על-חשבון סכום זה. אני רוצה לדעת מהו הסכום הדרוש שיבטיח אספקה לקייים.

לפי התוכנית הגדולה בשנת 1961 דרושה תוספת של 1,325 מיליון קוט"ש. פה נאמר שהתוספת לתעשייה הכבדה היא 650 מיליון קוט"ש לעומת 195 מיליון קוט"ש בתעשייה הרגילה. פירוש הדבר שהתוספת העיקרית וההוצאה העיקרית דרושה בקשר עם התעשייה הכבדה. לענין זה יש אפסוקטים שנוגעים לא דק לחברת החשמל אלא לסיקולים גדולים. ככל שיגדל חלקה של התעשייה בצריכת חשמל כן יקטן הסחיר המטוצע לקוט"ש. אתם מדברים על ירידה ב-5 פרוטות, ז.א. הגרעון יגדל ב-5 פרוטות לקוט"ש. ברצוני לשאול אתכם: בניה שאין לנו צרכים של תעשייה כבדה; מה היתה אז התמונה של התפתחות חברת החשמל עד שנת 1961/1962? כן-כן: ההפרש של 45 פרוטות במטוצע באיזה סכום לשנה מתבטא?

י. בדר:

חברת החשמל היא חברה עיסקית במכנה, ודוֹסְנֵי שֶׁלֶכֶל הפחות הנהלת החברה סוכרחה לבנות את תוכניותיה על יסוד הנחה זו. אם הסדינה רוצה שהחשמל יהיה יותר זול לצורך זה או אחר, על הסדינה לשאת בעול ההפרש. הייתי רוצה לשמוע מפי חברי ההנהלה מה הם התעריפים שהם נכונים לבחינה עיסקית ולא מבחינת הקלות לחקלאות או מבחינת שמירת רמת האינדקס.

מה דרוש לחברה כדי שתבצע השנה את תוכנית הפיתוח שלה, נוסף לסכומים שיש כבר בעין, איך החברה חושבת לכסות הוצאות אלה במשך שנה זו, ומה החברה מצפה מועדת הכספים?

י. קרבטון:

כשקיבלנו דלק טרוסיה נדמה לי שהחברה היתה קונה דלק באופן עצמאי, ואילו עכשיו הספק של חברת החשמל היא חברת, דלק. אילו חברת החשמל היתה קונה את הדלק בעצמה האם מחירו לא היה נמוך יותר? מדוע החברה איבנה ספק עצמאי לדלק?

הייתי רוצה שנקבל מספרי השוואה לגבי מחיר החשמל בארץ ומחירו בחו"ל. האם החשמל אצלנו יקר יותר מאשר בארצות אחרות?

בדו"ח שלכם נאמר שנחוצה השקעה של 17 מיליון ל"י בשנת 1957/58 בתחנת הכוח באשדוד ים. ברצוני לדעת מהו הסכום המשלים הדרוש כדי לסיים כליל את התחנה.

היכן יגורו העובדים שיעבדו בתחנה

באשדוד ים?

כידוע, להפצת אגרות חברת החשמל היתה הצלחה גדולה. האם אתם חושבים לגייס אמצעים נוספים על-ידי הוצאת אגרות לסען בצע כל התוכניות האלה?

היו"ר י. גורי:

אני מסתף את עצמי בנוסח שאלתו הראשונה של
חה"כ בדר ואני רוצה להוסיף שאלה. נכון
שחברת החטל צריכה לבנות את התקציב שלה על יסודות עסקיים, זה הצד
הטובה כינה לבין חברות אחרות העוסקות באספקת חטל. טאידן זוהי חברה
ממשלתית והסדיניות של חברה ממשלתית יכולה להיות דומה בכל לחברה אחרת,
לחברה פרטית העוסקת בייצור חטל. נניח שהחברה היתה קובעת כך את
המחירים - על יסוד קלוקלציה עסקית - שהם היו זהים פחות או יותר.
אז היתה עומדת השאלה: כיצד היא תוכל לספק חטל במחירים אלה כשמחיר
הדלק כיום הוא פי שלושים מזה שהיה בשנת 1939? האם בחברות חטל אחרות
בחו"ל, המתנהלות על סהרת העקרונות העסקיים, קובעים תעריפים מוזלים לטוב
מסויים של צריכה? אילו בנינו את התעריפים על יסודות עסקיים טהורים,
ללא התחשבות בחקלאות ובתעשייה...

י. בדר: לא אמרתי זאת.

י. ספיר:

אם אתה מכביד על זה ומקל על זה אבל יש
איזון - זה גם-כן עיקרון עסקי.

היו"ר י. גורי:

בסופו של דבר היינו צריכים להטיל על הצרכן
את ההפרשים האלה בצורה אחרת. נניח שהמדינה
היתה מוכנה לקבל על עצמה כיסוי כל ההשקעות בסחונניות והיתה מקבלת על
עצמה לכסות את ההפרשים של התעריפים המוזלים ועוד ועוד, אז היתה
מטילה את כל ההפרשים האלה על הצרכנים בצורה אחרת, והשאלה היא מה האזרח
סעכל יותר קל: כשאוסרים לו שהחטל צריך לעלות ביוקר מטעמים אלה ואלה
או כשמעלים לו את השיעור המולי של מס הכנסה? כיוון שזו חברה ממשלתית
שאלה זו אינה טיותרת, כיוון שאותה ממלה סכורנת גם סדיניות מס
ההכנסה וגם סדיניות שאר סקורות המיסון של המדינה.

ש. דיין:

אם החברה לא תצליח לנהל את עסקיה ניהול
עסקי ויהיו הפסדים טדי שנה, האם החברה
תעמוד אז בהתחייבויותיה לגבי אלה שרכשו אגרות-חוב? האם הממשלה ערבה
בלי כל קשר אם יהיו הפסדים או לא?

י. בדר:

מה החברה עומדת לעשות השנה בכדי לספק
חטל לשכוננים שנבנים בשביל העולים החדשים?

מר פלד:

חברי הוועדה הרבו לסאול והקשו לסאול
ואינני יודע אם הזמן שעוסד ברשותנו
יאפשר לי להשיב לכל השאלות. לכן אשתדל לתת לחלק מהשאלות תשובה מסצה
תחת לנגוע בריפרוף בכל.

אתחיל מהדבר הטכאיב לנו ביותר: הסצב הכספי.
כאן יש לדון בשני אספקטים: א) כיצד נשוג את 57 מיליון הל"י לשלב
הראשון ו-170 מיליון הל"י לשלב השני; ב) מהו הגרעון וכיצד נכסה אותו.
לסכום של 57 מיליון ל"י יש פירוש באיזה אובייקטים עומדים להשקיע אותו,
והוא מורכב משלושה סוגי כסף: מקומי, שילוטיים ומטבע זר. נכון ש-17
מיליון הל"י שיושקעו בסוקרד אינם מהווים כל הסכום שיושקע התחנה זו.
בתחנה זו יושקע בסך הכל כ-68 מיליון ל"י. אנחנו גם בונים שתי גאז-
טורבינות המצריכות הוצאה יותר גדולה, הדלק להנעתן הוא יותר יקר,
אבל מטעמי בטחון אנחנו חייבים בהוצאה זו.

למה בונים תחנות דווקא על-יד תל-אביב?
תחנות כוח טרמיות אפשר לבנות במקום שיש מים רבים, אפילו מי הירדן
אינם מספיקים. לכן אי-אפשר להתרחק ולבנות בסדר. בגלל זה גם נכטלה
ירושלים, מפני שעל דיזלים אי-אפשר לבנות אלא על קיטור.

טטצב הבטחון איננו כל-כך מודאגים, מאחר שיש שתי יחידות של 20,000 ושתי גאז טורבינות שאיננו חושבים כי ייהרסו.

מה כלול בטכום של 57 מיליון ל"י?
ראשית, לגטור את היחידה הראשונה בסוקרר ולקדם את הסניה. עבודה זו דורשת כ-18 מיליון ל"י. בנוסף 1 מצרפנו לסקירה בכתב יש פירוט של כל הסכום הנ"ל. כשנפגשנו עם שר האוצר והצגנו לפניו את תביעתנו הוא אמר: נבית שהייתי אומר לכם שאין כסף; מה אפשר לדחות, אפילו שתוך ידיעה מאחד-כך יהיו קשיים? מינינו שני אנשים שיחקרו את הענין, אבל אני עשיתי חשבון גם, בלי להכנס לפרטים, ולפיו המצב כלל אינו טוב, מפני שהקציבו לנו בתקציב הפיתוח רק 10 מיליון ל"י ואותם קיבלנו עוד לפני אפריל 1957, ז.א. אין עכשיו כלום. עובדים אצלנו קבלנים קטנים והם דורשים כסף. איננו יכולים להמשיך כך. אינני יודע מה חשבו האנשים באוצר; האם על-ידי נוסחה נבנה תחנת כוח?

י. ספיר: היכול אתה להעריך את הסכום הדרוש לסיום העבודות המבוצעות כיום במסגרת תוכנית

הפיתוח לשנת 1957/58?

מר פלד: כשהנהלה החדשה קיבלה את הענינים היא קבע תכף שהחברה נמצאת במשבר פיננסי, והיום הגענו למצב שאיננו יכולים לשלם לקבלנים. מישהו סאל שהי אפשרות הספקת חשמל בקיץ זה. אנחנו מעריכים שבימי חול הדרישה תהיה ל-270-280 אלף קו"ט ובימי ששי - ל-300 אלף קו"ט. מה נעשה? - נשתמש בכל האמצעים העומדים לרשותנו: נוריד את התח (דבר שאינו כל-כך טוב), נדרוש מבתי-החרושת הגדולים לצאת מהרשת וכך הלאה.

אבל יש צרה אחת שנגרסה עקב ההגבלות - הצרכנים התרגלו לקמץ בחשמל, עברו לשימוש בגאז, אשר קיבל עידוד מסויים; ועל החשמל, שצריך להבטיח זרם זול לתעשייה ולחקלאות, הטילו יהב מגן. כעת חסרים בבורק 10-15 אלף קוט"ש מפני שהפסדנו צרכנים. לאור המצב הזה נעבור בשלום את הקיץ. אנחנו עובדים בכל הכוח שלנו ואם מכונה תעסוד בגלל קילקול או מסיבה אחרת תהיה בעיה. ויש טורבינות שעובדות כבר 25 שנה. אם לא נבנה השנה יחידה של 50,000 קו"ט באביב הבא יהיה מסבר רציני. כל שנה טורוספים צרכנים וגודלת צריכת החשמל.

י. ספיר: האם נכון הדבר שהתצרוכת של חשמל לעומת שנת 1946 גדלה ביחס הרבה יותר גדול מאשר

גידול התחוקה והייצור?

מר פלד: לשאלות אלה יענה מר כץ.

לא אם לא נפעיל את שתי היחידות בסוקרר יהיה מסבר ואם/נמשיך בהקמת היחידה השלישית המסבר יהיה בשנת 1958/59. פתרון אחר הוא להחליט שלא יוקמו מפעלי תעשייה חדשים, אבל לא עלינו האחריות עם מקימים מפעלים אלה. אנחנו אחראים לכך שיהיה חשמל.

גם אם לא נקים השנה את הקו לסדום אם לא נקבל 25 מיליון ל"י בשנת כספים זו לא נוכל לסיים את העבודה בסוקרר וב-326. אנחנו זקוקים ל-25 מיליון במזמן מחוץ לחשבון השילומים. בקרנות הפחת יש כ-6 מיליון ל"י. כל הסכום הזה יאפשר לבצע את התוכנית הפיניטלית. בשיחתי עם שר האוצר דרשתי לפחות סכום של 20-25 מיליון ל"י מחוץ לשילומים.

דובר כאן על הוצאת אגרות חוב. הבנקים יעצו זאת אבל שר האוצר טרם נתן את תשובתו מפני שיש לו גם צרכים אחרים. הבנקים אוטרים שיש גם היום אנשים שרוצים להשקיע כסף באגרות חוב. שר האוצר אטר שהוא רוצה להוציא אגרות חובה כדי לבנות שיכונים והוא שוקל מה חשוב יותר.

היו"ר י. גורי:
אתה חייב לוטר טשהו על תוכנית גיוס כספים בעזרת חברות הביטוח.

טר פלד:
לפי הסכם בינינו לבין חברות הביטוח הן טבטיחות טיניטום של טיליון ל"י לשנה, ז.א. כ-5 טיליון ל"י בטשך חטש השנים הבאות. לפי כל מיני אוטדנים הסכום בכללו יכול להגיע ל-50 עד 80 טיליון ל"י אבל בטשך 20 שנה. בשנים הבאות אפשר לקנות לסכומים יותר גדולים. הענין טותנה גם בזה אם תסכים לתת את ערבות הטדינה. אבל השנה לא נוטע בזה כי נקבל רק טיליון ל"י.

לענין הטאון. נכון שאין לנו טאון ל-1 באפריל 1957, אבל יש אוטדן ולפי האוטדן יהיה גרעון של 2.5 טיליון ל"י. הגרעון הזה נגרם בגלל שני דברים עיקריים: א) ההגבלות בטיטום בחשטל; ב) דחיית הנהגת הטחירים החדשים בגלל טבצע טיני.

י. ספיר:
האם אתה יכול לתת אוטדן של העבודות הטבוטעות היום?

טר פלד:
אטרת שנתוצים 25 טיליון ל"י.

י. ספיר:
אני שואל: מה טתבצע בפועל?

טר פלד:
הכל טתבצע.

נשאלנו כיצד אנחנו טעריכים את הטאון לשנה הבאה. התעריפים האלה פועלים לרעת החברה. אם נתסכל עליהם ועל הטפעתם לטווח ארוך הרי הם טביאים לאיבוד צרכנים. הגדלת הטחיר בגלל יוקר הדלק סקטין את הצרכנות הביתית. אטנם אנחנו טקבלים הכנסות היום, אבל הצרכנים יעברו לגאז ולכל מיני אטצעים אחרים. אנחנו קבענו תעריפים שיתנקטו בחברה ועלינו לתקן אותם. בתנאי זה - ואם לא תהיה איזו תקלה בלת-צפויה - חכרת החשטל תוכל לשלם דיבידנדה. היום איננו סקבלים שום דבר בעד לא כלום, תוטפת היוקר טכסה את יוקר הדלק, אבל הטילו על חלק טהאנשים את כל ההוצאות - על השיטוט הביתי והטטחרי - והם טשלמים את ההתיקרות על חשבון התעטיה והחקלאות.

הצענו לאוצר שתי דרכים לכיסוי ההפסד: לפטור אותנו מהריבית שאנו טשלטים, כך נקטץ טיליון ל"י ונוטף כל כך שיתנו לנו טובטידיה בטייעור 1.5 טיליון ל"י. אז נוכל לשלם דיבידנדה לסניות בכורה וזה חשוב טאד, כי זה יחזק את טעמד סניותינו בכורה בלוטדון וחוז טזה חלק טהדיבידנדה, החלק הגדול, יקבל האוצר כי בידינו רוב סניות הבכורה. טתוך 700,000 ל"י דיבידנדה 500,000 ל"י יקבל האוצר.

אטר לטינהלה החדטה. כטקיבלנו עלינו את האחריות על ניהול החברה ברור היה לנו שבטיטה הקודטת אי-אפשר להטטיך. השיטה הקודטת היתה של טנהל אחד. האלטרנטטיבה היתה להרכיב קבוטת של אנשים טבין הטנהלים הקודטים אטר יטכיסו לקבל על עצטם את ניהול העניינים או למצוא אנשים בחו"ל. לא אני ולא חברי נאטר עכטיו: הצלחנו בטאה אחוז, אני רק אגיד שיש רוח טובה בין חברי ההנהלה, האנשים קיבלו את הענין ברצינות, כולל נציגי העובדים בטינהלה, אבל להגיד שכבר הצלחנו - עוד לא אגיד זאת. זה לא דבר שאפשר לשקול אותו בכטה חדשים.

ד"ר כץ:

על כמה מהשאלות ניהנו תשובות בישיבות ועדת הכספים של ועדת הכספים שעסקה בעניני חשטל, לכן אתרכז הפעם בכמה דברים עקרוניים.

למעשה השאלה היא: מה צריכים להיות תעריפי החשטל? האם הם צריכים להיות מבוססים על הישגים עסקיים? האם ההכנסות של החברה צריכות לכסות את הוצאותיה, כולל ריבית ודיבידנדה על ההון הטוטקע או שהדבר לא צריך להיות כך? אבל למעשה הבעיה היא יותר יסודית. והיא נוגעת לשאלת איזון התעריפים בין הצרכנים השונים - האם הצרכן צריך לשלם בדיוק עבור השירות שהוא מקבל, ולא פחות ולא יותר מזה, או שהחלוקה הזאת בין הצרכנים איננה חשובה?

י. ספיר:

האם יש אפשרות של קביעת תעריף מדוייק לכל סוג של צריכה?

ד"ר כץ:

זה לא קל אבל אפשר לעשות זאת. היתה ועדה ציבורית אשר נתמנתה בזמנו על-ידי משרד הפיתוח והיא באה לידי איזון שיטה של חלוקת ההוצאות כדי לעודד את הצריכה התעשייתית. ושאית סים על-חשבון הצריכה הביתית והמסחרית. העיקרון היה שכל קבוצת צרכנים צריכה לדאוג לאיזון הוצאותיה אבל לפי נוסחה מסויימת. היום, אם ללכת לפי עיקרון זה, יוצא שהצרכן הביתי והמסחרי מכסה את ההוצאות בו בזמן שהצרכן התעשייתי גורם לגרעון והצרכן של סים לגרעון עוד יותר גדול. יש לחץ של מדיניות מסקית ואופורטוניזם ויש חיפוש של דרך קלה לפתרון הבעיות. כיוון שלא טוב ולא נוח להעלות את מחיר החשטל לשאיבת סים ולתעשייה כשמתייקר הדלק טוסיפים על התעריף החקלאי והתעשייתי פרוטה אחת ואילו על הצריכה האחרת - 25 פרוטה. זה גורם לסילוף המחירים שאינם מתאימים למשק. מכיוון שהעלינו את מחיר החשטל לבישול ב-25 פרוטה - גם לבישול מסחרי, כלומר מטעדות וכו' - כדאי יותר להשתמש בגאז. האם למשק באמת יותר רצוי להגביר את השימוש בגאז? למכשלה אין תשובה על כך. ויש ספיקות אם זה היה לתועלת המשק. לתעשיות מסויימות אנונו. מספקים חשטל הרבה מתחת למחיר ועל-מסך זה מקימים מפעלים לא עסקיים, מפני שאם היינו גובים את המחיר האמיתי של חשטל היה מתברר שהמפעל איננו עסקי. ובעקבות ההחלה המתמדת של העול על השימוש הביתי והמסחרי בסופו של דבר לא נוכל להסנע מהתיקרות יתרה במחירי החשטל לתעשייה ולחקלאות, התיקרות שתנבע ממדיניות זו. אילו לא הטלנו על השימוש הביתי והמסחרי הטלה סוגזסת זו לא היינו טאבדים צרכנים אלה ואז הסוג הזה יכול היה להסתמך יותר בחלוקת העול וכך לעזור לתעשייה ולחקלאות. אנונו עושים את ההיפך, ובסופו של דבר נצטרך להגדיל את מחיר החשטל לתעשייה ולחקלאות. לכן מתנגדת החברה להטעין במדיניות זו של העלאת תעריפים לסוג מסויים בלבד של צריכה מתוך כל מיני ביטוקים שהם מחוץ למשק החשטל.

היו"ר י. גורני:

הנחתכם שבשנת 1961 השימוש הביתי והמסחרי יהיה 28% מכלל התצרוכת האם היא מבוססת על

מדיניות המחירים הקיימת?

ד"ר כץ:

יש להניח שאם לא יהיו שינויים במדיניות הזאת הטבע ילך ויחמיר. מספר זה מבוסס על עליה במספר הצרכנים לאור העליה החיצונית והפנימית תוך הנחה של סטרוט-קוו בשימוש הביתי הצרכני. אנונו רואים שהצרכן הקטן מתחיל בשימוש קטן אבל במרוצת הזמן מוסיף מכשירי חשטל ומגדיל את התצרוכת. אבל אם אנונו בסו ידינו נפריע לשימוש זה - מקררי ספיגה, מכשירי בישול וכל מיני מכשירים אחרים שהם מכשירי-יסוד - אני ספחד שלא נגיע בשנת 1961 ל-28% אלא לאחוז נמוך יותר.

סדיניות המחירים גורמת לצמצום השימוש
בחשטל. הכוונה היתה לחסוך ואם מדברים על מאור זה סעיף די קטן
בכלל התצרוכת הביתית, על זה לא מדובר. אבל אם מקטינים את השימוש
בחשטל לביטול פירוש הדבר שטבסלים באמצעי חיטום אחרים ולא שטבסלים
פחות. הוא הדין בחיטום טים; האנשים לא יעשו פחות אמבטיות אלא
יעברו לשיטה אחרת וצריך היה לשקול אם לא כדאי להוציא מטבע זר
על-ידי חברת החשטל תחת להוציאו באמצעות חברות אחרות. בוועדה העליונה
של מחירים רצו לבטל את התעריף הסיוחד לחיטום לילה; אחרי סאטץ גדול
הוחלט לא לעשות זאת אבל הוסיפו 25% תוספת יוקר על סעיף זה.
הסבב כעת הוא כזה, שחלק גדול של הדרוודים שלנו, שהם בתהליך של בניה,
בטנים הבאות יהיו סוכרחים לעבוד גם בלילה. אי-אפשר להפסיק אותם
בערב ולהניעם ביוקר. כבר הנהגנו תעריף סיוחד להשקאה בלילה, גם לגבי
עבודת לילה בתעשייה ואם לא ישתמשו לחיטום טים בלילה נשרוף את הדלק
לריק. זוהי סדיניות לא מחושבת ובגלל לחץ השעה אנו טובלים בעתיד שלנו.
לכן לא נוכל להמשיך בטערכת התעריפים כפי שהיא בנויה כיום. אנחנו
לא נוכל להמשיך בסדיניות של אופורטוניזם שטביאה לאי-שוויון בין
הכנסות והוצאות.

הישיבה נועלה בשעה 19.30.